

Motion

1977/78:1893

av Ivan Svanström och Karl-Eric Norrby

med anledning av propositionen 1977/78:159 om ändring i lagen (1966:413) om vapenfri tjänst, m. m.

Det svenska försvaret bygger på den allmänna värnplikten. Därigenom blir det svenska försvaret en hela folkets angelägenhet och en naturlig del i samhället. Värnpliktsprincipen är också en garanti för insyn, kontroll och påverkan från demokratiska organ. Det är alltså angeläget att den allmänna värnplikten inte urholkas.

Enligt värnpliktslagen är varje svensk man värnpliktig i åldern 18 till 47 år. Denna skyldighet kan dock ersättas med vapenfri tjänst, om vapentjänst skulle strida mot den värnpliktiges övertygelse och enligt nuvarande lagtext medföra "djup samvetsnöd". I propositionen 1977/78:159 föreslås att möjligheterna att erhålla vapenfri tjänst vidgas. Den som har en allvarlig, personlig övertygelse om krigets och våldets absoluta meningslöshet och orättfärdighet skall kunna få vapenfri tjänst, under förutsättning att inställningen inte är selektiv, dvs. krig och våld får inte accepteras i någon situation eller för något ändamål.

Den förändringen i förutsättningarna för vapenfri tjänst är välkommen. Utvecklingen de senaste åren har visat att motiven för ansökan om vapenfri tjänst i ökad utsträckning övergått till att vara av etisk och inte enbart religiös karaktär.

Det är dock angeläget att prövningen av den vapenfrisökandes inställning inte försvinner. Enligt förslaget skall den sökande kallas till samtal där han "ges möjlighet att redogöra för skälen till att han inte vill bruka vapen". Lagrådet har i sin remiss påpekat att med det föreslagna utredningsförfarandet "blir utrymmet för en reell prövning mera begränsat än det nu är". Vid det obligatoriska samtalet mellan sökande och utredare är det väsentligt att en dialog kommertill stånd, som gör det möjligt för vapenfrinämnden att göra en verklig sakprövning av ansökan, även om sökandens bevisbörda "inte bör vara tung".

Föredragandens kommentar i propositionen att bedömningen av vapenfriansökan måste bygga på vad den sökande själv uppger kan vålla osäkerhet om möjligheten till verklig prövning. Riksdagen bör därför ge regeringen till känna att en verklig prövning bör ske.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen ger regeringen till känna att en reell sakprövning av ansökan om vapenfri tjänst skall komma till stånd, men att sökandens bevisbörda för att styrka sin övertygelse inte bör vara tung.

Stockholm den 17 april 1978

IVAN SVANSTRÖM (c)

KARL-ERIC NORRBY (c)